

Nag-alala Tungkol sa Development ng Iyong Anak?

Kung mayroon kang mga alalahanin tungkol sa development ng iyong sanggol o batang anak, maaari mong talakayin ang mga ito sa doktor ng iyong anak o maaari kang direktang makipag-ugnayan sa lokal na regional center (tumingin sa ibaba). Maaaring makatulong sa iyo ang pulyetong ito sa pakikipag-usap sa doktor ng iyong anak tungkol sa mga partikular na alalahanin at kung paano makakuha ng suporta para sa iyong sarili at sa anak mo.

Mga Susunod na Hakbang

Kung mayroon kang alalahanin tungkol sa development ng iyong anak, makipag-ugnayan sa iyong lokal na regional center. Para makipag-ugnayan sa iyong lokal na regional center, bumisita sa <https://www.dds.ca.gov/rc/lookup-rccs-by-county>

I-SCAN ITO

Ang regional center ay mag-iiskedyul ng libreng ebaluwasyon para matukoy kung kwalipikado ang iyong anak at pamilya na makatanggap ng mga serbisyo sa early intervention (na kilala sa California bilang mga serbisyo sa Early Start), na kumpidensyal at maibibigay sa iyo nang libre.

Makatanggap ka rin ng impormasyon tungkol sa mga lokal na Family Resource Center ng Early Start na nagbibigay ng suporta sa pagitan ng mga magulang, mga resource na materyal, at iba pang impormasyon sa mga pamilyang may mga anak na kapanganak pa lang hanggang sa edad na tatlong taong gulang at higit pa. Para mahanap ang iyong lokal na family resource center, bumisita sa <https://frcnca.org/get-connected>

I-SCAN ITO

Mula Kapanganakan Hanggang Tatlong Taong Gulang

Ang impormasyon sa mga lokal na resource tungkol sa mga batang kapanganak pa lang hanggang sa edad na tatlong taong gulang ay makukuha sa:

I-SCAN ITO

California Department of Developmental Services

800-515-BABY (2229)

<https://www.dds.ca.gov/services/early-start>

Email: earlystart@dds.ca.gov

Mula Kapanganakan Hanggang Limang Taong Gulang

Ang impormasyon tungkol sa mga milestone sa development para sa mga batang kapanganak pa lang hanggang sa edad na limang taong gulang ay makukuha sa:

Centers for Disease Control and Prevention

<https://www.cdc.gov/ncbddd/actearly>

Nirebisa noong 10/21

Available ang pulyetong ito sa wikang English, Spanish, Vietnamese, Hmong, at Chinese.

Ginawa ng Department of Developmental Services na napapailalim sa kontrata sa California Early Intervention Technical Assistance Network sa WestEd.

MGA DAHILAN para MAG-ALALA

NA MAAARING MANGAILANGAN ANG
IYONG ANAK NG KARAGDAGANG
TULONG SA DEVELOPMENT

Nakikipagtulungan ang DDS sa CDE at
mga Family Resource Center sa California

Iba-iba ang bilis at paraan ng development ng mga bata. Ang mga pagkakaiba-iba sa development ay maaaring nauugnay sa personalidad, pag-uugali, at/o karanasan. Maaari ding may mga pangangailangang pangkalusugan ang ilang mga bata na nakakaapekto sa kanilang development.

Napakahalaga ng mga unang taon sa buhay ng bata. Kapag mas maagang matukoy ang isang alalahanin, mas maagang makakatanggap ang iyong anak at pamilya ng mga espesyal na serbisyo para masuportahan ang paglaki at development. Gamitin ang resource na ito para talakayin ang anumang tanong o alalahanin mo tungkol sa development ng iyong anak.

Mga Salik ng Panganib

Ang mga sumusunod na salik ay maaaring maglagay sa mga bata sa mas malaking panganib na magkaroon ng mga alalahanin tungkol sa kalusugan at development:

- Prematurity o mababang timbang sa kapanganakan
- Mga problema sa paningin o pandinig
- Exposure habang ipinagbubuntis o iba pang uri ng exposure sa droga, alak, o tabako
- Hindi magandang nutrisyon o mga problema sa pagkain (kakulangan sa masusustansyang pagkain, bitamina, protina, o iron sa diyeta)
- Exposure sa lead-based na pintura (pagdila, pagkain, o pagsubo sa mga pinto, sahig, muwebles, laruan, atbp. na may lead-based na pintura.)
- Mga salik sa kapaligiran, tulad ng pang-aabuso o kapabayaang

Mga Ugali at Ugnayan

Ang ilan sa mga sumusunod na ugali ay maaaring maging dahilan para mag-alala sa sinumang bata anuman ang kanyang edad:

- Iniiwasang mahawakan, hindi gustong mahawakan
- Hindi gustong pinapakalma, hindi mapakalma
- Iniiwasan o bihirang tumingin sa mata ng iba
- Sa edad na apat na buwan, walang tunog na isinasambit o hindi ngumingiti kapag nakikipag-ugnayan sa iba
- Sa edad na isang taong gulang, hindi nakikipaglaro, tulad ng paglalaro ng peek-a-boo o pat-a-cake o hindi nagpapaalam sa pamamagitan ng pagkaway

- Sa edad na dalawang taong gulang, hindi ginagaya ang mga pang-araw-araw na ginagawa ng magulang o tagapag-alaga, tulad ng paghuhugas ng pinggan, pagluluto, o pagsisipilyo
- Sa edad na tatlong taong gulang, hindi nakikipaglaro sa iba
- Karaniwang agresibo kung kumilos, sinasaktan ang sarili o ibang tao

Pandinig

- Madalas na sumasakit ang tainga
- Maraming beses na nagkaroon ng impeksyon sa tainga, ilong, o lalamunan
- Hindi tumitingin sa pinanggagalingan ng mga tunog o boses o hindi nagkakaroon ng reaksiyon sa malalakas na ingay
- Napakalakas o napakahina kung magsalita, o may kakaibang tunog ang boses
- Hindi palaging nagkakaroon ng reaksiyon kapag tinatawag mula sa kabilang panig ng silid kahit na isa itong bagay na karaniwang kinaiiinteresanan o nagugustuhan ng bata
- Ibinabaling ang katawan nang sa gayon ay palaging nakatutok sa tunog ang iisang tainga

Paningin

- Namumula at nagtutubig ang mga mata o may mga tuyong muta sa talukap ng mata
- Madalas na kinakamot ang mga mata
- Ipinipikit ang isang mata o inihihilig ang ulo kapag tumitingin sa isang bagay
- Nahihirapang manatiling nakatingin sa gumagalaw na bagay o tumingin sa mga tao kapag kinakausap
- Nahihirapang tumuon o tumingin sa mata ng iba
- Karaniwang hinahawakan ang mga aklat o bagay nang napakalapit sa mukha o nakaupo nang napakalapit ang mukha sa telebisyon
- Banlag ang o hindi direktso ang posisyon ng mata o parehong mata, o hindi sabay na gumagalaw ang mga mata

Paggalaw

- Naninigas ang mga braso o binti
- Tinutulak ang sarili palayo o ibinabaluktot ang likod para mailayo ang sarili kapag hinahawakan nang malapitan o niyayakap
- Sa edad na apat na buwan, hindi pinapanatiling nakaangat ang ulo
- Sa edad na anim na buwan, hindi gumugulong
- Sa edad na siyam na buwan, hindi umuupo
- Sa edad na isang taong gulang, hindi gumagapang gamit ang mga

kamay at tuhod, hindi pumupulot ng maliliit na bagay gamit ang daliri at hinlalaki

- Sa edad na labingwalong buwan, hindi naglalakad nang mag-isa
- Sa edad na dalawang taong gulang, nahihirapang humawak ng malalaking krayola at magsulat-sulat
- Sa edad na dalawang taong gulang at kalahati, nahihirapang maglipat ng mga pahina sa isang aklat
- Sa edad na tatlong taong gulang, hindi maganda ang koordinasyon at madalas na nahuhulog o natutumba kapag tumatakbo

Pakikipag-ugnayan

- Sa edad na apat na buwan, walang tunog na isinasambit o hindi ngumingiti
- Sa edad na siyam na buwan, hindi ngumangawngaw para mapansin
- Sa edad na isang taong gulang, walang ibinibigay na ibang reaksiyon sa mga salita tulad ng “night night” o “ball”
- Sa edad na labinlimang buwan, hindi nagsasambit ng mga salita para pangalanan ang mga tao o bagay, tulad ng “mama” o “bottle,” o hindi umiiling para magsabi ng “hindi”
- Sa edad na labingwalong buwan, hindi sinusunod ang mga isang hakbang na direksyon
- Sa edad na dalawang taong gulang, hindi tumuturo sa o pinapangalanan ang mga bagay o tao para ipahayag ang mga kagustuhan o pangangailangan
- Sa edad na dalawang taong gulang, hindi gumagamit ng mga pariralang may dalawang salita, tulad ng “want juice” o “mama go”
- Sa edad na tatlong taong gulang, hindi sinusubukang magsabi ng mga pamilyar na rhyme o kanta

Pag-iisip

- Sa edad na isang taong gulang, nahihirapang maghanap ng bagay pagkatapos itong makitang nakatago
- Sa edad na dalawang taong gulang, hindi tumuturo sa mga bahagi ng katawan kapag tinanong kung nasaan ang mga ito tulad ng “Where’s your nose?”
- Sa edad na dalawang taong gulang at kalahati, hindi nagsasagawa ng mga kunya-kunyang laro o hindi sumusunod sa mga dalawang hakbang na tagubilin
- Sa edad na tatlong taong gulang, hindi nauunawaan ang mga ideya, gaya ng “mas marami” o “isa”